

1902

1930 1940

2009

“Otel Babası” ile “HVAC Babası” nı Buluş­turan Büyük Proje

1940 yılında Washington DC’de açılan Statler Oteli II. Dünya Savaşı sonrası modern mimari anlayışının ana konseptini ortaya koyarken, bu konseptin tamamlayıcısı olarak Carrier’ın kanallı “hava işleme” konfor sistemlerinin büyük binalarda başarıyla uygulanması HVAC dünyasında bir dönüm noktası oluyordu.

1901 yılında Ellsworth Milton Statler adlı genç bir girişimci Newyork Buffalo’da bir otel yapma peşindeydi. Aynı yıl Buffalo’da Pan-Amerikan Fuarı açılmıştı. Statler kente gelen işadamları ve turistleri ağırlayacak bir otel gerektiğini görmüştü. Sonunda fuar alanında, ilerde bir otel zincirine dönüşecek ve kendisine ABD’nin “otel babası” sanını kazandıracak ilk otelinin temelini atıyordu. Milton büyük düşünmüştü; geniş fuar alanında ahşaptan geçici olarak yapılmış yapılarını, 2084 odalı ve 5000 konuğu yerleştirebileceği bir otele dönüştürmüştü. Ancak birbiri üstüne gelen aksilikler sonucu bu yatırımdan fazla bir kar sağlayamadı. 1904 yılında açılan Louisiana Fuarı’nın ahşap yapılarında 2257 odalı ikinci otelini yaptı. Otelin yeri çok uygundu ve bu işinden ciddi bir kar sağladı. Bunun sonucu ilk Statler Oteli’ni New York Buffalo’da dönemin ünlü mimarları August Esenwein ve James A. Johnson’un projesiyle inşa edebildi. Bugün hala duran ve kentin simgelerinden biri olan otel dönemin otel anlayışında devrim yaratmıştı. Statler çok lüks bir otel yapmamıştı. Ortalama konuklar için modern, temiz, konforlu bir otel düşünmüştü. 300 odalı otelin her odasında banyo vardı. Otelde lokanta, kafe gibi ferah ve konforlu ortamlar yaratılmıştı. Fiyatlar da çok uygundu. Statler’in sloganı “birbuçuk dolara bir oda ve bir banyo”. Statler’in mali çevrelerde başarı şansı verilmeyen bu yatırımı kısa sürede beklenenin üzerinde ilgi gördü. Statler, ABD’nin diğer gelişen kentlerinde benzer konseptte otellerini peşpeşe inşa etmeye başladı. 1928’de Statler öldü. Ancak şirket otel yapımını sürdürdü, 1940 yılına gelindiğinde Stat-

ler Otelleri Washington D.C., Los Angeles, California, Hartford, Connecticut, Dallas, Teksas’taki otellerle bir zincir haline dönüşmüştü.

Her otel bir öncekinden farklıydı, getirdiği yeniliklerle ABD’de otelcilik sektörünü başka bir düzleme taşıyordu.

1954 yılında Statler Otelleri, daha sonra bir dünya otel zincirinin kurucusu olacak Conrad Hilton tarafından, 111.000.000 milyon USD ödenerek alındı. Bu satış, o dönemde dünyanın en büyük emlak ticareti olarak kayıtlara geçecekti.

Statler şirketinin 1940 yılında Washington DC’de inşa etmeye başladığı otel, ABD’de Büyük Buhran’dan sonra ve II. Dünya Savaşı’nın başlamasından önce inşa edilen son büyük oteldi. Bu koşullarda Statler şirketi inşaat masraflarını azaltmak için otelin mimarisini sadeleştirdi. Düz, geometrik, süslemelerden arındırılmış bu yeni tasarım, aynı zamanda II. Dünya Savaşı sonrası yaygınlaşacak yeni mimari anlayışların da habercisiydi. “Çağın tadını” yakalayan bu tasarım çok beğenilmişti. Washington DC Oteli, aynı zamanda “otel babası” Statler ile “hava koşullandırmanın babası” Willis Carrier’ı buluşturmuştu. Otelde konfor tüm oteli kapsayan modern bir hava koşullandırma sistemi düşünülmüştü.

Carrier 1920’lerden beri, başlangıçta sanayi için geliştirilen hava koşullandırma “Weathermaker-Hava İşleyici” kavramı ile ticari alanlara ve evlere de yaygınlaştırmak istiyordu. 1930’lu yılların ortalarında “home weathermaker” projesinin verimleri alınmış ve ilk ürünlerin tanıtılmasına başlanmıştı.



Ancak Büyük Buhran bu gelişimi engellemişti. Bu koşullarda yeni sistemlerin daha büyük binalar için kullanılabilirliğini düşünen Carrier çalışmalarını “Conduit Weathermaker- Kanallı Hava İşleyici” projesine yöneltmişti. 1940 yılında Washington DC Oteli projesi gündeme geldiğinde Carrier de yeni sistemleri kurmak için hazır. Sistem daha önce iki-üç binada denenmişti.

Sonuçta kanallı weathermaker Washington DC Oteli’nde başarıyla uygulandı. Otelin modern konseptini yeni bir boyuta taşıdı.

